

Til lovforslag nr. L 174

Folketinget 2010-11

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 19. maj 2011

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven

(Udvidelse af »noget for noget-ordningen« om tidlig prøveløsladelse af dømte m.v.)

[af justitsministeren (Lars Barfoed)]

1. Ændringsforslag

Justitsministeren har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 30. marts 2011 og var til 1. behandling den 15. april 2011. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 24. marts 2011 dette udkast til udvalget, jf. REU alm. del – bilag 343. Den 4. april 2011 sendte justitsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 28 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, KF, EL og LA) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af justitsministeren stillede ændringsforslag.

Venstres, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget bemærker, at lovforslaget ændrer »noget for noget-ordningen« på to punkter. For det første ændres ordningens tidsmæssige betingelser, så ordningen – hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt – vil kunne finde anvendelse på indsatte med en dom på over 3 måneders fængsel i modsætning til i dag, hvor ordningen alene er relevant for indsatte med en dom på over 6 måneders fængsel, jf. også punkt 4.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

For det andet vil arbejdsstræning fremover efter omstændighederne kunne udgøre den »særlige indsats«, som efter gældende ret kræves, for at tidlig prøveløsladelse efter »noget for noget-ordningen« kan komme på tale.

Lovforslaget ændrer ikke ved, at prøveløsladelse efter ordningen forudsætter, at hensynet til retshåndhævelsen ikke skønnes at tale imod det. Det indebærer, at der skal udvises meget betydelig varsomhed med at anvende ordningen over for indsatte, der afsoner straffe for de groveste forbrydelser, herunder personer, der har begået grov kriminalitet med fare for personers liv eller helbred, eller som har deltaget i omfattende organiseret kriminalitet (f.eks. rockerkriminalitet), jf. også punkt 2.2.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Et *mindretal* i udvalget (S, SF og RV) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 2. behandling. Mindretallet stemmer for det stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget er bekymrede over kvaliteten i den resocialiseringsindsats, som de dømte tilbydes. S og SF har stor sympati for at anvende tidlig løsladelse til indsatte, der yder en særlig indsats, og vil meget gerne hjælpe indsatte videre ud af kriminalitet gennem et godt og solidt resocialiseringsarbejde i fængsler og arresthuse. Desværre er det ikke det, der er drivkraften bag intentionerne i L 174, og ej heller vil det være resultatet, hvis lovforslaget vedtages.

Af Landsforeningen af Forsvarsadvokaters høringssvar fremgår det, at man må forudse, at ikke mange kan nå at opfylde betingelserne for tidlig løsladelse, og at det må være svært for kriminalforsorgen at stille de muligheder til rådighed, der gør det muligt for den indsatte at vise en særlig indsats. Alligevel vurderer regeringen i svar på spørgsmål nr. 11, at 400-500 dømte vil kunne løslades efter halv tid i resten af 2011. Da det ligeledes af svar på spørgsmål nr. 11 fremgår, at der årligt er 1.200-1.300, der har domme på mellem 4 og 8 måneder, må det konkluderes, at det er størstedele-

len af de dømte, som kriminalforsorgen skønner vil kunne løslades efter halv tid efter at have ydet en særlig indsats. Det hænger ikke sammen.

Af de indledende bemærkninger til lovforslaget fremhæves det, at den foreslåede udvidelse af »noget for noget-ordningen« med tidligere prøveløsladelser af indsatte vil lette kapacitetspresset på fængslerne. Flere skal løslades på halv tid for at lette presset på fængslerne, og derfor skal lovforslaget udvide ordningen, så domme helt ned til tre måneder kan omfattes. I dag er det muligt at opnå tidligere løsladelse for domme på 6 måneder, men den nye udvidelse levner meget kort tid at vise, at man vil forbedre sig og gøre en særlig indsats.

Den særlige indsats kan eksempelvis være, at den dømte modtager undervisning. Men af svaret på spørgsmål nr. 7 fremgår det, at der ikke er krav om, hvor mange uddannelses timer der skal til, før kravet om den »særlige indsats«, der er nødvendig for at kunne opnå løsladelse efter halv tid, er opfyldt. Derimod påpeges det, at en »særlig indsats« også kan bestå i, at den indsatte uddanner sig som selvstuderende. Det forekommer meget lidt ambitiøst på de indsatte vegne.

At lette kapacitetspresset fremgår også som det primære formål med lovforslaget, når man læser svaret på spørgsmål nr. 9, hvor justitsministeren fastholder, at Justitsministeriet agter at ophæve pligten til at høre anklagemyndigheden forud for prøveløsladelser med den begrundelse, at det er helt afgørende for målsætningen om at lette presset på Kriminalforsorgens institutioner, at høringspligten indskrænkes. Der ligger således hverken retssikkerhedsmæssige eller resocialiserende overvejelser bag ændringen. Endvidere delegeres kompetencen til at træffe afgørelse om prøveløsladelse med lovforslaget til institutionerne, og Direktoratet for kriminalforsorgen skal således ikke længere ind over afgørelserne, hvilket kan give anledning til bekymring, da institutionerne ikke tilføres yderligere ressourcer til at løfte opgaven, ligesom de kan føle sig pressede til at anvende ordningen for overhovedet at få hverdagen til at fungere i de overfyldte fængsler.

S og SF er bekymrede over, at anklagemyndigheden ikke høres, for det er ikke sikkert, at fængslerne, som nu administrativt skal træffe beslutningen om at løslade på halv tid, nødvendigvis er orienteret om forhold, der taler imod en tidlig løsladelse. Det kunne eksempelvis være i sager, hvor en dømt er fængslet på grund af chikane eller stalking. Vi ønsker derfor, at anklagemyndigheden fortsat høres forud for beslutning om tidlig løsladelse.

Lovforslaget indeholder også en nedsættelse af den tid, som en langtid dømt skal afsone, inden vedkommende kan påbegynde et uledsaget udgangsforløb. Af svaret på spørgs-

mål nr. 22 fremgår det, at dømte med domme på mellem 5-8 år i dag kan få uledsaget udgang, når en tredjedel af straffen er afsonet. For dømte med en dom på over 8 år er de nuværende regler, at halvdelen af straffen skal være afsonet.

Med lovforslaget nedsættes de frister, men af svaret på spørgsmål nr. 22 fremgår det endvidere, at der fremadrettet ikke kan siges noget generelt om, hvor lang tid en indsat skal afsone, før et uledsaget udgangsforløb kan påbegyndes. Med andre ord fjernes de hidtil gældende regler, uden at der gives nogen god forklaring på hvorfor, og uden at der fastsættes nye regler om, hvor lang tid af straffen, der skal være afsonet, førend et uledsaget udgangsforløb kan påbegyndes. Det er her værd at bemærke, at alle dømte, uanset hvilken kriminalitet de er dømt for, vil kunne omfattes af de nye lempeligere udgangsregler. Det virker hverken gennemskueligt eller baseret på andre hensyn end netop at lette presset på fængslerne.

En gennemgang af lovforslaget og de til udvalget givne svar bestyrker desværre opfattelsen af, at der er meget lidt resocialisering i lovforslaget. Til gengæld bestyrkes mistanken om, at lovforslaget alene er båret af et ønske om at lette presset på de overfyldte fængsler.

Kristendemokraterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *justitsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 2

1) Datoen »1. juni« ændres til: »1. juli«.
[Ændret tidspunkt for lovens ikrafttræden]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Lovforslaget indeholder en bestemmelse om, at det træder i kraft den 1. juni 2011. Da lovforslaget imidlertid ikke forventes vedtaget inden den 1. juni 2011 foreslås tidspunktet for lovens ikrafttræden ændret til den 1. juli 2011.

Kim Andersen (V) Kristian Pihl Lorentzen (V) Karsten Nonbo (V) Peter Skaarup (DF) fmd. Marlene Harpsøe (DF)

Pia Adelsteen (DF) Tom Behnke (KF) Vivi Kier (KF) Simon Emil Ammitzbøll (LA) Karen Hækkerup (S) Bjarne Laustsen (S)

Benny Engelbrecht (S) Julie Skovsby (S) Anne Baastrup (SF) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) nfmd. Lone Dybkjær (RV)

Line Barfod (EL)

Kristendemokraterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldi og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Kristendemokraterne (KD)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Siumut (SIU)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Tjóðveldi (T)	1
Radikale Venstre (RV)	9	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	4	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

Oversigt over bilag vedrørende L 174

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra justitsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	1. udkast til betænkning
5	Revideret tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	Ændringsforslag, fra justitsministeren
7	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 174

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om, hvilken afsoningskapacitet der vil blive frigivet ved de ændrede regler for prøveløsladelse, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om, hvilke kriterier der vil blive lagt til grund ved afgørelsen af, om der har været tale om særlig god opførelse, og hvilken arbejdsprøvning der vil være mulig, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm., om arbejdsprøvning kan foregå i familievirksomheder relateret til den dømte, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om fodlænkeordningen indgår i »noget for noget-ordningen«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvordan retsfølelsen måles, og hvilke kriterier der her lægges til grund, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om, hvilke typer af domme, der vil være omfattet af lempelsen i lovforslaget, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om, hvor mange uddannelsestimer der skal til for at opfylde den »særlige indsats«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om oversendelse af den seneste statistik for de enkelte landes antal indsatte i fængsler i forhold til indbyggertal, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om kommentar til den bekymring Landsforeningen af Forsvarsadvokater rejser i deres høringssvar om, hvorvidt det overhovedet vil være muligt for kriminalforsorgen at nå at stille de muligheder til rådighed, der gør, at den dømte kan opfylde betingelserne for prøveløsladelse, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om, hvor hurtigt efter indsættelse man i kriminalforsorgen kan vurdere, om en indsat bør løslades efter halv tid, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
11	Spm. om, hvor mange indsatte ministeren vurderer der vil kunne løslades efter halv tid, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

- 12 Spm. om, hvor mange fængselspladser den bebudede udvidelse af »noget for noget-ordningen« frigør, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm., om der er bestemte straffelovsovertrædelser, der helt er udelukket fra »noget for noget-ordningen« på grund af hensynet til retshåndhævelsen, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm., om sædelighedsdømte kan løslades på halv tid i »noget for noget-ordningen«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm., om drabsmænd kan løslades på halv tid i »noget for noget-ordningen«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm., om spritbilister kan løslades på halv tid i »noget for noget-ordningen«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm., om voldsdømte kan løslades på halv tid i »noget for noget-ordningen«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm., om dømte, der er dømt for alvorlig økonomisk kriminalitet, kan løslades på halv tid i »noget for noget-ordningen«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm., om bande- eller rockermedlemmer kan løslades på halv tid i »noget for noget-ordningen«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm., om dømte, der er dømt for ikkepersonfarlig kriminalitet, i forvejen har kunnet løslades tidligere, og hvad begrundelsen for, at også dømte, der har begået personfarlig kriminalitet, nu skal kunne løslades på halv tid er, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm. om, hvordan ministeren efter vedtagelsen af L 174 ser at domstolene vil kunne udmåle straffen, hvis det normale nu bliver, at kun halvdelen af straffen skal afsones, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om, hvor lang tid af straffen den indsatte skal have afsonet, før denne »tidligere påbegyndelse af et uledsaget udgangsforløb« påbegyndes, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm., om det er alle dømte, der vil kunne påbegynde et tidligere uledsaget udgangsforløb, eller der er visse straffelovsovertrædelser, der helt er udelukket, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om, hvad det kortest mulige tidsrum, man kan komme til at afsone i, bliver, hvis ændringen af »noget for noget-ordningen« realiseres, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om, hvorledes ministeren vil sikre, at ofre for forfølgelse, chikane og stalking ikke oplever, at deres gerningsmænd administrativt uden foregående høring af anklagemyndigheden løslades efter halv tid, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm., om ministeren vil åbne for, at anklagemyndigheden kan nedlægge veto mod en administrativ beslutning om, at en dømt kan løslades efter halv tid, i udvidelsen af »noget for noget-ordningen«, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

- 27 Spm. om, at det fremgår af svaret på spørgsmål nr. 7, at der ikke er noget krav om, hvor mange uddannelsestimer den indsatte skal deltage i, før vedkommende kan opfylde kravene til den »særlige indsats«, der kvalificerer til løsladelse efter halv tid, og om ministeren kan bekræfte, at en enkelt undervisningstime vil være tilstrækkelig, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm., om man kan indgå i ordningen, hvis man har anvendt ulovlige stoffer under sin afsoning, til justitsministeren, og ministerens svar herpå